

**องค์กรธุรกิจกับที่จอดรถคนพิการ : ศึกษากรณีห้างสรรพสินค้า
ในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา**
**Business Organization and Parking for Disabled People :
Case Study of Department Stores in Mueang Phayao District,
Phayao Province**

พิชญ เจนตง*

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เลขที่ 19 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

Pissanu Jendong

School of Law University of Phayao , 19 Village No. 2 , Mea-Ka Sub-district
Mueang Phayao District, Phayao Province 56000

Email : Pissanu.je@up.ac.th

Received: January 25, 2021

Revised: March 17, 2021

Accepted: April 7, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่ององค์กรธุรกิจกับที่จอดรถคนพิการ ศึกษากรณีห้างสรรพสินค้าในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นการศึกษาถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่กำหนดให้องค์กรธุรกิจต้องจัดให้มีที่จอดรถคนพิการตามสัดส่วน ที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ แต่หากคนพิการไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ จะมีแนวทางหรือกฎหมายใดที่จะรักษาสิทธิของคนพิการดังกล่าว

บทความนี้ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้อมูลองค์กรธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้าในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา และตัวแทนคนพิการซึ่งเป็นประธานชมรมคนพิการจังหวัดพะเยา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ พร้อมทั้งศึกษาหลักการรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (CSR) และกฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับที่จอดรถคนพิการ ประกอบกับกฎหมายของต่างประเทศ คือ กฎหมายคนพิการของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายที่จอดรถคนพิการของมลรัฐแมริแลนด์ เพื่อนำหลักการบางประการมาปรับใช้กับการเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทย

* อาจารย์, ภาควิชา กฎหมายธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการศึกษาของบทความนี้ แสดงให้เห็นว่า แม้องค์กรธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้า ในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จะได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสำหรับการ จัดสัดส่วนที่จอดรถสำหรับคนพิการไว้ก็ตาม แต่การดูแลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่จะให้คนพิการได้ใช้ประโยชน์ ยังไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดหน้าที่ดังกล่าวไว้ อีกทั้ง หลักการ รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (CSR) ก็ไม่ใช่กฎหมายบังคับให้องค์กรธุรกิจต้องปฏิบัติ ตาม ดังนั้น การนำหลักการของกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายบางฉบับของประเทศไทยที่ มีความเกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว มาเพื่อวิเคราะห์เสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายให้มีความ ทันสมัย และเพื่อรักษาสิทธิของคนพิการได้อย่างเต็มที่

คำสำคัญ: ที่จอดรถคนพิการ, ห้างสรรพสินค้า, คนพิการ

Abstract

The purpose of this article is to study the laws and regulations on business organizations and the provisions of disabled parking in the case study of the department stores in the Mueang District, Phayao Province. According to the regulations, business organizations must provide disabled parking with the prescribed proportion for the disabled persons. Therefore, this research explores the legal rules and measures to protect the disability's rights when they are not able to enjoy their rights of parking. Therefore, this research explores the legal rules and measures to enforce the laws when disabled people could not enjoy their rights of parking.

Data and information used in this article were collected from the interviews of department stores in Mueang District, Phayao Province. The collected data and information were used for the analysis of the legal compliance of the business organizations and the Corporate Social Responsibility (CSR) policy. This article also studied legal principles contained in the Americans with Disabilities Act and the State of Maryland's code of disabled parking placard as the grounds for the amendment of Thai laws.

The study showed that although the department stores in the Mueang District, Phayao Province had followed the regulations by providing reserved parking for people with disabilities, there were no prescribed duties for disabled laws compliance. Moreover, the Corporate Social Responsibility did not have enforcement on business organizations to comply with the regulations regarding the provisions of disabled parking. Therefore, adoption of foreign legal principles about the reserved parking for people with disabilities is needed for Thai law improvements to keep the law up-to-date and to fully protect the disable's rights.

Keywords: Disabled parking, Department store, People with disabilities

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มาตรา 71 วรรคสาม แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติว่า “รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัดฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกระทำการดังกล่าว” เป็นการแสดงให้เห็นถึงแนวนโยบายแห่งรัฐหรือประเทศที่เห็นถึงความสำคัญของคนพิการ ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมในประเทศ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย คือ การพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดนโยบาย เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็น 1 ใน 9 ข้อของนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการในช่วงระยะเวลาดังกล่าว และจากรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย¹ ซึ่งจัดทำขึ้นโดยกรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตและคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เห็นว่า จำนวนคนพิการที่ได้ออกบัตรประจำตัวคนพิการที่มีอยู่ในประเทศไทย ข้อมูล ณ วันที่ 15 กันยายน 2560 นั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 1,808,520 คน หรือ คิดเป็น ร้อยละ 2.75 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ ยังไม่รวมถึงคนพิการที่ยังอยู่นอกระบบที่ไม่ได้รับการออกบัตรอีกเป็นจำนวนมาก และหากพิจารณาถึงสาเหตุของความพิการ จะเห็นได้ว่า สาเหตุแห่งความพิการส่วนใหญ่จะมาจากภาวะ การเจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังที่ได้กำเนิดออกมา เช่น ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดหัวใจตีบ ข้อสันหลังอักเสบ และมาจากความพิการแต่กำเนิด อุบัติเหตุ พันธุกรรม เป็นต้น ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าว ส่งผลให้ประเภทแห่งความพิการในสถานการณ์ปัจจุบัน ลำดับที่ 1 ได้แก่ ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับความพิการด้านอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 880,662 คน คิดเป็นร้อยละ 48.69 ของคนพิการที่ได้รับออกบัตรประจำตัวคนพิการทั้งหมด ซึ่งแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564² ในส่วนของทิศทางยุทธศาสตร์แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ นั้น ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่

¹ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, “รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย,” 2561, <http://dep.go.th>, สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2561.

² กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, “แผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564,” 2560, <http://dep.go.th>, สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2561.

เย็นเป็นสุข รวมกันอย่างยั่งยืน” เป็นการแสดงให้เห็นว่า หลักสำคัญ คือ คนพิการต้องเข้าถึงสิทธิที่เขามีได้จริง เพื่อจะได้ใช้ชีวิตอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกับทุกคนในสังคมได้อย่างยั่งยืน

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันคนพิการ³ ในสังคมไทยมีจำนวนเกือบสองล้านคน และส่วนใหญ่จะเป็นคนพิการประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย ซึ่งกฎหมายได้มีการกำหนดประเภทความพิการไว้ทั้งหมด 7 ประเภท⁴นั้น ทำให้การดำเนินการในชีวิตประจำวันของคนพิการส่วนนี้เป็นไปด้วยความยากลำบากไม่ว่าจะเป็นการเดินทางหรือแม้กระทั่งการหาที่จอดรถ เพราะต้องใช้รถเข็นหรือวีลแชร์ ไม่เท่าช่วยพยุงหรือช่วยในการทรงตัว เป็นต้น ในการเดินทางเพื่อติดต่อธุระในเรื่องต่างๆ แม้คนพิการจะมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ⁵ แต่อาจจะยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือ อาจจะไม่ได้อำนาจ หรือใช้ไม่ได้ในทางความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุด้วยเหตุปัจจัยสิ่งแวดล้อมหรือการกระทำอื่นๆ ที่ทำให้คนพิการเข้าไม่ถึงสิทธิดังกล่าว

ประเด็นที่เป็นเรื่องสำคัญของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ “องค์กรธุรกิจกับที่จอดรถคนพิการ : ศึกษากรณีห้างสรรพสินค้าในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา” คนพิการ ถือเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ และเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพที่ทัดเทียมกับประชาชนทั่วไป หากคนพิการได้รับโอกาสให้เข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐจัดหาไว้ เพื่อพวกเขาเหล่านั้น พวกเขาก็จะมีโอกาสในการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถในด้านที่เหมาะสมให้ดูแลตัวเองได้ เลี้ยงดูครอบครัวได้ โดยไม่เป็นภาระของสังคม ทรัพยากรมนุษย์กลุ่มนี้จะเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญมั่นคงได้ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติไว้ในการเข้าถึงสิทธิ และเสรีภาพในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเข้าถึงการจัดสวัสดิการของรัฐ อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมเพราะสังคมไทยให้ความสำคัญกับคนพิการ เพื่อที่จะให้คนพิการไม่คิดว่าตนเองไม่มีประสิทธิภาพหรือคิดว่าตนเองตกเป็นภาระของสังคมหรือคนรอบข้าง จึงได้มีการกำหนดแผนพัฒนาเพื่อช่วยให้คนพิการสามารถใช้ประโยชน์หรือช่วยเสริมสร้างคนพิการเสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ขจัดการเลือกปฏิบัติเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้ เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน แต่ในปัจจุบัน

³ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 2550, มาตรา 4, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฎหมาย เล่มที่ 124 ตอนที่ 61 ก (27 กันยายน 2550): 8.

⁴ ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) 2555, ข้อ 3, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฎหมาย เล่มที่ 129 ตอนที่ พิเศษ 119 ง (26 กรกฎาคม 2555): 22.

⁵ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 2550, มาตรา 20, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฎหมาย เล่มที่ 124 ตอนที่ 61 ก (27 กันยายน 2550): 8.

ได้มีข่าวคราวเกี่ยวกับการแย่งที่จอดรถคนพิการมากมาย เป็นกระแสสังคม เช่น คนปกติธรรมดาขับรถเข้าไปจอดในช่องที่จัดไว้ให้เฉพาะคนพิการ ทำให้คนพิการที่ต้องมาติดต่อทำธุระในที่นั้นๆ ไม่มีที่จอดรถทำให้คนพิการเสียสิทธิของตนเองจะมีผลอย่างไร ซึ่งหากพิจารณาจากองค์กรธุรกิจในประเทศไทยซึ่งเป็นองค์กรที่มีความสำคัญด้านการสาธารณสุขที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนที่ปกติทั่วไปก็ต้องเข้าไปใช้บริการ แม้จะมีกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการใช้บังคับแล้วก็ตาม แต่ก็อาจไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์แก่การใช้บริการของคนพิการก็ได้

แม้ประเทศไทยมีกฎหมายที่กำหนดถึงการบริการด้านความสะดวกสบายและบริการสาธารณะที่เอื้อประโยชน์แก่คนพิการหลายฉบับ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แต่ก็มีบุคคลที่เป็นคนปกติธรรมดาบางจำพวกที่ไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสิทธิของคนพิการไปเบียดเบียน หรือรบกวนสิทธิของคนพิการโดยการนำรถของตนไปจอดไว้ในช่องที่จัดไว้ให้คนพิการจอดโดยเฉพาะ ปัญหาลักษณะนี้จะได้รับการแก้ไขอย่างไร จะมีวิธีการใดบ้างที่จะจัดการกับปัญหาดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยฉบับนี้

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นว่า แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายเพื่อจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะบริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่น เช่น กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 5 (3) ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคารพ.ศ. 2522 ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ก็ตาม แต่ไม่มีบทกฎหมายใดที่ได้กำหนดไว้ว่า หากมีผู้มารบกวนขัดสิทธิของคนพิการที่จะได้รับประโยชน์จากบริการดังกล่าว คนพิการจะมีสิทธิหรือมีบุคคลหรือหน่วยงานใดเป็นผู้คุ้มครองสิทธิของคนพิการในการดำเนินการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิที่ตนควรจะได้ และจะมีมาตรการใดให้องค์กรธุรกิจตระหนักถึงสิทธิของคนพิการที่จะเข้ามาใช้บริการที่จอดรถ หากมีบุคคลอื่นใดมารบกวนสิทธิของคนพิการดังกล่าว อีกทั้ง องค์กรธุรกิจหรือสถานที่ต่าง ๆ ที่มีความรับผิดชอบในการจัดสถานที่จอดรถให้คนพิการ จะต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร หากไม่สามารถรักษาหรือดูแลสิทธิของคนพิการได้อย่างเต็มที่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาหลักการพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ
- 1.2.2 เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เรื่อง ที่จอดรถคนพิการ ของกฎหมายประเทศไทยและกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา
- 1.2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาขององค์กรธุรกิจกับที่จอดรถคนพิการ
- 1.2.4 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการนำหลักการของกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายบางฉบับของประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวมาวิเคราะห์เสนอ

แนวทางปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องปัญหาที่จอตรณคนพิการ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

องค์กรธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้าในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยาได้จัดที่จอตรณคนพิการให้เป็นไปตามที่ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 กำหนดไว้

1.4 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์หลักการพื้นฐานของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักการรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจที่เกี่ยวกับที่จอตรณคนพิการ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่จอตรณคนพิการ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยแหล่งข้อมูลจากงานวิจัยบทความ บันทึกรายการจากการสัมมนาวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศ ที่มีผู้รวบรวมไว้รวมตลอดถึงการให้ความเห็นของตัวแทนของคนพิการในจังหวัดพะเยา และการสนทนากับตัวแทนขององค์กรธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้า ในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยเก็บข้อมูลจนถึงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2563 นำมาวิเคราะห์พิจารณาว่าจะมีการเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ให้มีความทันสมัยให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นสังคมปัจจุบัน

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษากฎหมายของประเทศไทยและกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาโดยดำเนินการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารภาษาไทย และเอกสารภาษาต่างประเทศ งานวิจัย หนังสือ วารสาร บทบัญญัติแห่งกฎหมาย คำพิพากษาของศาล บทความทางวิชาการ และการค้นคว้าฐานข้อมูลทางด้านกฎหมายจากระบบอินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาวิจัยภาคสนามด้วยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้แทนซึ่งเป็นประธานชมรมคนพิการจังหวัดพะเยา และองค์กรธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้า ในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มารวบรวม ทำการศึกษวิเคราะห์ข้อมูล หาข้อสรุป และข้อเสนอแนะที่เหมาะสมกับกฎหมายไทยต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ทราบหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจเกี่ยวกับที่จอตรณคนพิการ กฎหมายเกี่ยวกับที่จอตรณคนพิการทั้งของกฎหมายไทยและกฎหมายของต่างประเทศ

1.6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาขององค์กรธุรกิจกับที่จอตรณคนพิการในจังหวัดพะเยา

1.6.3 ทำให้มีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่จอตรณของคนพิการเพื่อสะท้อนถึงปัญหาของเหตุดังกล่าว เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และนำไปตีพิมพ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว และหากมีหน่วยงานใดที่ต้องการใช้หรือสืบค้นข้อมูลดังกล่าวก็สามารถนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ได้

2. ผลการวิจัย

คนพิการถือว่า เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติในการที่จะช่วยกันพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า หากแต่คนพิการนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือหรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อกำจัดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคอันเนื่องมาจากความพิการในการทำงาน ในการดำเนินกิจกรรมประจำวันของเขาเหล่านั้นให้หมดไปให้ได้มากที่สุด เมื่อคนพิการก็ คือ ประชาชนกลุ่มหนึ่งของประเทศ เขาเหล่านั้นก็ควรได้รับความเสมอภาคทางโอกาสต่างๆ และต้องไม่ถูกเบียดเบียนในสิทธิที่พวกเขามีจากบุคคลกลุ่มอื่นในสังคม

2.1 ข้อมูลสถานการณ์คนพิการในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา⁶

การจดทะเบียนคนพิการ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา พื้นที่ในอำเภอเมืองพะเยา มีคนจดทะเบียนคนพิการ ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำแนกคนพิการแต่ละประเภทในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ประเภทความพิการ	ชาย	หญิง
ความพิการทางการมองเห็น	110	112
ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	476	473
ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	1,038	913
ความพิการทางจิตใจพฤติกรรม	213	165
ความพิการทางสติปัญญา	211	164
ความพิการทางการเรียนรู้	45	42
ความพิการทางออทิสติก	38	7
รวม	2,131	1,876

2.2 ข้อมูลสถานการณ์การออกใบอนุญาตขับรถใหม่ให้แก่คนพิการ

แม้ในปัจจุบัน ได้มีการเปิดโอกาสให้คนพิการสามารถมีใบอนุญาตขับรถได้เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 เนื่องจากสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ได้ยื่นเรื่องให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและคณะทำงานพิจารณาแก้ไข ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ซึ่งแต่งตั้งโดยกระทรวงคมนาคมในการประชุมครั้งที่ 1/2541 เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2541 มีมติให้กรมการขนส่งทางบกออกระเบียบเพื่อ

⁶ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา, “พย 0005/3843 ส่งข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจังหวัดพะเยา,” 9 กรกฎาคม 2562.

กำหนดแนวทางให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติในการออกใบอนุญาตขับรถให้แก่คนพิการ ดังนั้น กรมการขนส่งทางบก จึงอาศัยอำนาจตามความในข้อ 10 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2531) ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ที่กำหนดว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถหรือผู้ขอใบอนุญาตขับรถต้องผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถในการขับรถ และความรู้ในข้อบังคับการเดินรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์และกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก เรียกว่า ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถ ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์สำหรับคนพิการพ.ศ. 2541 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 เป็นต้นไป⁷

ในปัจจุบัน ได้ใช้ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถ การอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดประเภทของคนพิการที่สามารถขับรถและสามารถขอใบอนุญาตขับได้ โดยในหมวด 4 การอนุญาต และข้อจำกัดการใช้ใบอนุญาต ข้อที่ 19 กำหนดไว้ว่าเมื่อได้ใบอนุญาตขับแล้ว คนพิการผู้นั้นก็จะได้เครื่องหมายตราสัญลักษณ์สำหรับคนพิการเพื่อจะนำไปติดที่ตัวรถที่คนพิการขับ⁸ เพื่อที่จะสามารถนำรถนั้นไปจอดไว้ในที่จอดรถสำหรับคนพิการได้ สิ่งนี้จึงเป็นมาตรการอย่างหนึ่งของกฎหมายที่มีออกมาให้คนพิการได้รับ เพื่อแสดงว่าคนขับหรือผู้ที่ใช้รถคันที่มาจอดดังกล่าวเป็นคนพิการ

ข้อมูลสถิติการออกใบอนุญาตขับรถใหม่และต่ออายุให้แก่คนพิการในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ปีงบประมาณ 2562⁹

⁷ บรรณหาร อินทร์ภิรมย์, การปรับปรุงการให้บริการแก่คนพิการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายรถยนต์ ของ สำนักงานขนส่งจังหวัดนครปฐม, (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล สถาบันพระปกเกล้า), 2552, 18.

⁸ ปิยะพันธ์ จัมปาสุต, สิทธิคนพิการกับใบอนุญาตขับรถ, (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล วิทยาลัยศาสตร์ธรรมนุญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ), 2560, 6.

⁹ สำนักงานขนส่งจังหวัดพะเยา, “พย 0012/0784 สถิติการออกใบอนุญาตขับรถใหม่และต่ออายุให้แก่คนพิการ ปีงบประมาณ 2562,” 24 มิถุนายน 2562.

**ตาราง 2 สถิติการออกใบอนุญาตขับรถใหม่และต่ออายุให้แก่คนพิการในจังหวัดพะเยา
หน่วยงาน สำนักงานขนส่งจังหวัดพะเยา ปีงบประมาณ 2562**

ชนิด ใบอนุญาต ขับรถ	ผู้ได้รับใบอนุญาตขับรถ (ฉบับ)							
	หมวด หรือหญิง		ตาพิการ ตา บอดหนึ่งข้าง		พิการที่แขน ขา หรือลำตัว		รวม	
	ออก ใหม่	ต่อ อายุ	ออก ใหม่	ต่อ อายุ	ออก ใหม่	ต่อ อายุ	ออก ใหม่	ต่อ อายุ
รถยนต์ส่วนบุคคล ชั่วคราว	3	-	1	-	2	-	6	-
รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล ชั่วคราว	8	-	3	-	-	-	11	-
รถยนต์ส่วนบุคคล	-	-	2	10	3	3	5	13
รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล	1	1	1	3	-	2	2	6
รวม	12	1	7	13	5	5	24	19

2.3 องค์การธุรกิจจังหวัดพะเยา

ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคลที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา ปรากฏจากสำนักงานธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ว่า ในปี 2562 จังหวัดพะเยามีการจดทะเบียนนิติบุคคลทั้งสิ้น 1,566 ราย คิดเป็นทุนจดทะเบียนประมาณ 4,353.29 ล้านบาท¹⁰

งานวิจัยฉบับนี้ มุ่งพิจารณาศึกษาเฉพาะองค์การธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้าที่มี ในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ซึ่งปรากฏดังต่อไปนี้

1. ห้างสรรพสินค้า Tesco Lotus จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ที่ 669 ถนนพหลโยธิน ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000 ซึ่งเป็นสาขาของบริษัทเทสโก้ โลตัส (ประเทศไทย) จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2541 ทุนจดทะเบียน 12,301,000 บาท

2. ห้างสรรพสินค้า Makro จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ที่ 459/5 ถนนพหลโยธิน ตำบลแม่ต้า อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000 ซึ่งเป็นสาขาของบริษัทสยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน) จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2537 ทุนจดทะเบียน 2,400,000,000 บาท

¹⁰ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, “การจดทะเบียนองค์การธุรกิจในจังหวัดพะเยา,” 2560, https://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=1415, สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2562.

3. ห้างสรรพสินค้า Tops Plaza จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ที่ 500 หมู่ 12 ถนนพหลโยธิน ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000 จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2535ทุนจดทะเบียน 1,529,000,000 บาท

2.4 วิเคราะห์ปัญหาความรับผิดชอบขององค์กรธุรกิจเกี่ยวกับที่จอดรถคนพิการ : ศึกษากรณีห้างสรรพสินค้า ในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยา¹¹ เป็นจังหวัดในภาคเหนือ บริเวณที่ตั้งของตัวเมืองพะเยาในปัจจุบันอยู่ติดกับกว๊านพะเยา เดิมเป็นที่ตั้งของเมืองภูมามยาว หรือ พะยาว ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อพุทธศตวรรษที่ 16 โดยกษัตริย์องค์แรกคือ พญาจอมธรรม ซึ่งเป็นราชบุตรองค์หนึ่งจากเมืองหิรัญนครเงินยาง เชียงแสน และเป็นบรรพบุรุษของกษัตริย์เมืองพะเยาอีกหลายองค์ เช่น พญาเจือง วีรบุรุษแห่งเผ่าไท-ลาวในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง และพญาเจ้าเมืองซึ่งได้กระทำสัตย์สาบานเป็นไมตรีต่อกันกับพญามังรายแห่งนครพิงค์เชียงใหม่ และพญาร่วงรามคำแหงแห่งสุโขทัย ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจ และตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอาณาจักรล้านนาในสมัยพญาคำฟู

เมื่อถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ใน พ.ศ. 2386 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 3 เมืองพะเยาถูกตั้งขึ้นใหม่พร้อมเมืองเชียงรายและเมืองงาวเพื่อเป็นเมืองหน้าด่านต่อต้านกับกองทัพพม่าที่ตั้งอยู่ที่เมืองเชียงแสน โดยให้เมืองพะเยาขึ้นตรงต่อ นครลำปาง (พื้นที่บางส่วนของจังหวัดพะเยาปัจจุบัน ได้แก่ อำเภอเชียงม่วน อำเภอปง อำเภอเชียงคำ และอำเภอภูซางขึ้นตรงต่อนครน่าน) และในท้ายที่สุดก่อนที่พะเยาจะถูกยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัด พะเยาอยู่ใต้การปกครองของจังหวัดเชียงรายในฐานะ อำเภอพะเยา และเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2520 อำเภอพะเยาได้ยกฐานะขึ้นเป็น จังหวัดพะเยา นับเป็นจังหวัดที่ 72 ของประเทศไทย

จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในพื้นที่อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีองค์กรธุรกิจที่เป็นห้างสรรพสินค้า 3 แห่ง ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้แทนของห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 แห่ง ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดที่จอดรถคนพิการ โดยสรุปดังนี้¹² Tesco Lotus¹³, Makro¹⁴ และ Tops Plaza¹⁵ เป็นองค์กรธุรกิจประเภทกิจการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจค้าปลีก พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และเป็นอาคารห้างสรรพสินค้าที่ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ในบริเวณที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งถูกกำหนดให้ต้องจัดให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการหรือ

¹¹ สำนักงานจังหวัดพะเยา, “จังหวัดพะเยา,” 2560, <http://www.phayao.go.th/2021/history.html>, สืบค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2562.

¹² คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, “อว 7323/ว349 ขอสัมภาษณ์ข้อมูลเรื่องการจัดรถคนพิการ,” 14 กันยายน 2563.

¹³ หัวหน้าช่างและสถานที่, สัมภาษณ์โดยนายพิษณุ เจนตง, ห้างสรรพสินค้า Tesco Lotus, 9 ตุลาคม 2563.

¹⁴ ผู้จัดการส่วนงานธุรการทั่วไป และ รองผู้จัดการทั่วไป, สัมภาษณ์โดยนายพิษณุ เจนตง, ห้างสรรพสินค้า Makro, 9 ตุลาคม 2563.

¹⁵ ผู้จัดการศูนย์การค้า ท็อปส์ พลaza พะเยา, สัมภาษณ์โดยนายพิษณุ เจนตง, ห้างสรรพสินค้า Tops Plaza, 9 ตุลาคม 2563.

ทุพพลภาพ และคนชรา อย่างน้อยตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด โดยที่องค์กรธุรกิจทั้ง 3 แห่งในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 โดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว¹⁶

ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ข้อมูลจากคนพิการที่มีตำแหน่งประธานชมรมคนพิการจังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นตัวแทนของคนพิการที่สามารถขับรถยนต์และเป็นผู้ที่ได้เข้าใช้ประโยชน์จริงจากห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 แห่งในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา คือ นายสำเร็จ อินต๊ะสาร ได้ข้อมูลโดยสรุปดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ มีใบขับขี่สำหรับคนพิการ แต่ไม่ได้รับสติกเกอร์ดังที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถ การอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2547 ข้อที่ 19 และผู้ให้สัมภาษณ์และเพื่อนคนพิการคนอื่นที่สามารถขับรถยนต์เองได้ เคยเข้าไปใช้บริการที่องค์กรธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้า ในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา บ่อยครั้ง และเคยประสบเหตุการณ์ที่ตนเองกำลังจะเข้าไปใช้บริการ แต่ไม่ได้จอดรถในที่จอดรถคนพิการที่องค์กรธุรกิจได้จัดไว้เพื่อคนพิการ โดยที่ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า บางครั้งตนเองไม่ได้จอดโดยที่ต้องไปจอดที่อื่น ตนก็ไม่สะดวก ไม่มีช่องว่างในการลงโดยการใช้อีวีแอล หากมีรถมาจอดด้านข้างก็ไม่สามารถขึ้นรถตนเองได้ และกล่าวอีกว่าควรสร้างความเข้าใจให้กับบุคคลทั่วไปก่อนว่าที่จอดรถคนพิการมีความจำเป็นอย่างไร ได้รับรู้ถึงสิทธิของคนพิการในความสะดวกและความปลอดภัยของคนพิการ และในกรณีของกฎหมาย ก็ไม่มีการกำหนดให้ต้องมีคนคอยดูแลที่จอดรถคนพิการ สำหรับจอดรถของคนพิการเท่านั้น โดยได้ให้สัมภาษณ์ทิ้งท้ายไว้ด้วยว่า หากเกิดเหตุการณ์ที่เราไม่สามารถจอดรถในที่จอดรถคนพิการได้ พวกตนก็ทำอะไรไม่ได้มาก ก็ได้แค่คิดว่าไม่มีจิตสำนึกเท่านั้น

2.4.1 สิทธิประโยชน์หรือบทลงโทษที่องค์กรธุรกิจได้รับ หากปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์ ประกอบกับ มาตรา 37 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จะเห็นได้ว่า องค์กรธุรกิจห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 แห่งในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว จึงมีสิทธิประโยชน์ทางภาษี คือ เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือผู้ให้บริการสาธารณะอื่น ซึ่งได้จัดอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

แต่หากองค์กรธุรกิจห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 แห่งในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะมีผลดังนี้คือ ตามมาตรา 21 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับ

¹⁶ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร 2522, มาตรา 5, กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา 2548, ข้อ 2 ข้อ 12 ข้อ 13 ข้อ 14

ใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และการสร้างห้างสรรพสินค้าเป็นการสร้างอาคาร ตามมาตรา 4 โดยที่มาตรา 8 (9) รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่ยอดรถที่กับล้อ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารบางชนิด หรือบางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นดังกล่าว

ดังนั้น หากองค์กรธุรกิจห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 แห่งในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จะมีความผิดตามมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

อีกทั้ง หากพิจารณาตามมาตรา 73 แล้วจะเห็นได้ว่า หากองค์กรธุรกิจห้างสรรพสินค้าทั้ง 3 แห่งในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ให้ถือว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ด้วยเหตุนี้ ทำให้คนพิการซึ่งเป็นบุคคลซึ่งมีความเป็นอยู่หรือการใช้สอยที่ดินหรืออาคารถูกระทบกระเทือนเนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าว เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาอีกด้วย

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลงพื้นที่สัมภาษณ์เฉพาะ องค์กรธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้าที่มีในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ซึ่งประกอบไปด้วย ห้างสรรพสินค้า Tesco Lotus ห้างสรรพสินค้า Makro และ ห้างสรรพสินค้า Tops Plaza ได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องแล้วทั้งสิ้น

2.4.2 การปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เรื่องที่จอดรถคนพิการขององค์กรธุรกิจ ประเภทห้างสรรพสินค้าในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ห้างสรรพสินค้าที่มีในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ซึ่งประกอบไปด้วย ห้างสรรพสินค้า Tesco Lotus ห้างสรรพสินค้า Makro และ ห้างสรรพสินค้า Tops Plaza ได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ประกอบกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 อย่างถูกต้องแล้ว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ แม้องค์กรธุรกิจจะได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ก็ยังมีบุคคลที่เป็นคนปกติธรรมดาบางจำพวกที่ไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสิทธิของคนพิการไปเบียดเบียนหรือรบกวนสิทธิของคนพิการ โดยการนำรถของตนไปจอดไว้ในช่องที่จัดไว้ให้คนพิการจอดโดยเฉพาะ ปัญหาลักษณะนี้จะได้รับการแก้ไขอย่างไร

หากเราพิจารณาในเรื่องของหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ หมายถึง การประกอบกิจการด้วยความดูแลใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสีย เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ตลอดจนมีธรรมาภิบาลเป็นเครื่องกำกับให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยพร้อมจะแก้ไขเพื่อลดผลกระทบดังกล่าวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการให้เกิดการดำเนินกิจการเป็นการสร้างความสำเร็จและประโยชน์สุข¹⁷

การดูแลให้คนพิการได้ใช้สิทธิประโยชน์ในการเข้าไปใช้สถานที่จอตรณพิการที่ห้างสรรพสินค้าได้จัดไว้ให้นั้น ถือเป็นความรับผิดชอบขององค์กรธุรกิจหรือไม่นั้น จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการเกิดจากการยอมรับด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรธุรกิจมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของแนวทางปฏิบัติไม่ใช่คำแนะนำทางกฎหมาย ไม่ได้มีความผูกพันในการตีความไม่มีสภาพบังคับและบทลงโทษ¹⁸

ดังนั้น การปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เรื่องที่จอตรณพิการ เป็นสิ่งที่ไม่ได้มีกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ กฎหมายเพียงแค่กำหนดให้องค์กรธุรกิจต้องจัดให้มีที่จอตรณพิการเท่านั้น ซึ่งองค์กรธุรกิจประเภทห้างสรรพสินค้าในอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ก็ได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดแล้วและมีความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการหรือ (Corporate Social Responsibility: CSR) ก็มีใช้กฎหมายที่จะต้องปฏิบัติตาม แต่องค์กรธุรกิจก็สมควรที่จะจัดให้มีการดูแลเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงประโยชน์ เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยคอยดูแล เป็นต้น

2.5 หลักการของกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับที่จอตรณพิการ

นโยบายสวัสดิการสังคมหรือความมั่นคงทางสังคมของแต่ละประเทศนั้น มักมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของรัฐหรือปัจจัยทางการเมือง ความพร้อมของเศรษฐกิจของประเทศ และรวมทั้งความรื้อแรง ปัญหาทางด้านสังคมที่มีอยู่ หากพิจารณาจากหลักการในต่างประเทศ ได้มีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ¹⁹ เกิดขึ้นซึ่งอนุสัญญาวาดด้วยคนพิการฉบับนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2551 โดยมีเนื้อหาสาระในเรื่องของการส่งเสริมคุ้มครองและประกันให้คนพิการทั้งปวงได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน และส่งเสริมความเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการทุกรูปแบบ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

¹⁷ คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย, *แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ* (กรุงเทพ : บริษัท เมจิกเพรส จำกัด, 2555), 11.

¹⁸ ดร.ภัทราวรรณ รัตนเกษตร, “บทบาทของกฎหมายเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ,” *วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์* ปีที่ 4, ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558): 44.

¹⁹ Department of Economic and Social Affairs Disability Unites Nations, “Convention on the Rights of Persons with Disabilities,” <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html> . accessed December 10, 2020.

การขนส่ง ข้อมูลข่าวสารและบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมกันเองของคนพิการ ในทางกฎหมาย ความเสมอภาคกันในโอกาสทางการศึกษา การทำงาน การรักษาพยาบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป เป็นต้น

แม้องค์กรธุรกิจจะได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ก็ยังมีบุคคลที่เป็น คนปกติธรรมดาบางจำพวกที่ไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสิทธิของคนพิการไปเบียดเบียน หรือรบกวนสิทธิของคนพิการโดยการนำรถของตนไปจอดไว้ในช่องที่จัดไว้ให้คนพิการจอด โดยเฉพาะ ปัญหาลักษณะนี้ จะได้รับการแก้ไขอย่างไร จะมีวิธีการใดบ้างที่จะจัดการกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอต่อไป

ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องและพอที่จะสามารถนำมาเทียบเคียง เพื่อเสนอแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การตรากฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎระเบียบเพื่อกำกับดูแลการใช้ประโยชน์ของที่จอดรถคนพิการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีกระบวนการตรวจสอบและการติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้คือ

ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดเป็นประเทศที่จัดสวัสดิการสังคม แบบ “Modern welfare state” หรือ “Liberal welfare” คือ เห็นว่าการจัดสวัสดิการนั้นจะถูกกำหนดโดยรัฐ เฉพาะบางกลุ่มที่เสียเปรียบในสังคมและไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เช่น ผู้สูงอายุ คนตกงาน คนยากจนและคนพิการเท่านั้น และเป็นประเทศที่มีความแตกต่างหลากหลายของผู้คน ชาติพันธุ์ มีความกว้างใหญ่ไพศาล ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาและเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

ในการศึกษาประวัติศาสตร์อเมริกัน จำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของสิทธิพลเมือง มีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบว่าสิทธิพลเมืองการเคลื่อนไหวของชาวอเมริกันในทศวรรษที่ 1960 เป็นแรงผลักดันให้เพิ่มขึ้นการรับรู้การเคลื่อนไหวด้านสิทธิพลเมืองของชาวอเมริกันส่งผลกระทบอะไรบ้างในทศวรรษที่ 1960 มีแรงผลักดันของการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมือง และการก้าวไปสู่เรื่องของพระราชบัญญัติคนอเมริกันที่มีความพิการ²⁰

กฎหมายคนพิการอเมริกัน ปี ค.ศ.1990²¹ (The Americans with disability Act 1990: ADA) ถือเป็นกฎหมายสิทธิพลเมืองที่ตีฉบับหนึ่งที่เคยมีมาของชาติอเมริกา กฎหมายดังกล่าวได้ลงนามโดยประธานาธิบดี George Bush ในวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 กฎหมายฉบับนี้มีจุดหมายเพื่อขจัดปัญหาการเลือกปฏิบัติ (Discrimination)

²⁰ David T. Pletcher and Ashlee D. Rousseau-Pletcher Ball State University, “History of the Civil Right Movement for the Physically Disabled,” *Electronic Journal of the American Association of Behavioral and Social Sciences*, Vol. 11 (December 2008), <https://sites.google.com/a/aabss.net/american-association-of-behavioral-and-social-sciences---index/home/perspectives-2008>, accessed December 20, 2020.

²¹ ทวี เชื้อสุวรรณทวี, “การเปรียบเทียบกฎหมายด้านคนพิการของประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา” *วารสารวิทยาลัยราชสุดาเพื่อการวิจัยและพัฒนาคนพิการ* 1, ฉ. 1 (มกราคม - มิถุนายน 2548): 5.

ต่อคนพิการ และต้องการให้คนพิการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมกระแสหลักของวิถีชีวิตของคนอเมริกัน ดังนั้น จึงเสมือนเป็นกฎหมายสิทธิพลเมือง ปี ค.ศ.1964 (Civil Right Law) อีกฉบับหนึ่ง ที่ปกป้องประชาชนจากการเลือกปฏิบัติเนื่องจาก ขาดพันธุ์เชื้อชาติเพศ และศาสนา ที่มีอยู่แล้ว กล่าวโดยสรุป เป็นกฎหมายพิทักษ์สิทธิในความเท่าเทียมของคนพิการ กล่าวโดยสรุปแล้ว ADA เป็นกฎหมายที่หยิบยืมวิวัฒนาการและล่อมาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2 ฉบับ คือ กฎหมายสิทธิพลเมือง ปี ค.ศ. 1964 (Civil Right Law) และกฎหมายการฟื้นฟูสมรรถภาพ ปี ค.ศ.1973 (The Rehabilitation Act 1973) แต่จัดทำให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์โลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้น²²

ประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายกลางที่เกี่ยวข้องกับที่จอดรถคนพิการคือ Americans with Disabilities Act²³ โดยได้กำหนดกฎหมายฉบับนี้กำหนดโครงสร้างทั่วประเทศสำหรับกฎระเบียบที่จอดรถคนพิการ ไว้ในมาตรา 208²⁴ และ มาตรา 502²⁵ โดยในปี 2010 กระทรวงยุติธรรมของสหรัฐอเมริกาได้เผยแพร่ข้อบังคับฉบับปรับปรุงสำหรับ Titles II และ III of the American with Disabilities Act ปี 1990 “ADA” ในทะเบียนของรัฐบาลกลางเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2010 กฎระเบียบเหล่านี้ได้นำมาตรฐานการเข้าถึงที่ได้รับการปรับปรุงและบังคับใช้ซึ่งเรียกว่า 2010 ADA Standards for Accessible Design “2010 Standards”²⁶ หรือ “Standards” มาตรฐานปี 2010 กำหนดข้อกำหนดขั้นต่ำทั้งในด้านการกำหนดขอบเขตและด้านเทคนิคสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกของรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นที่ได้รับการออกแบบและสร้างขึ้นใหม่ที่פקสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวกเชิงพาณิชย์ เพื่อให้บุคคลทุพพลภาพสามารถเข้าถึงและใช้งานได้ง่ายให้เป็นมาตรฐานสำหรับทุกรัฐนำไปปฏิบัติ เช่น กำหนดจำนวนขั้นต่ำและขนาดของที่จอดรถคนพิการ ดังนั้น 2010 ADA Standards for Accessible Design จึงเป็นแนวทางสำหรับทั้ง 50 รัฐในสหรัฐอเมริกา ซึ่งแต่ละรัฐก็สามารถที่จะออกกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่จอดรถคนพิการที่เป็นของรัฐตัวเองได้ ซึ่งงานวิจัยนี้

²² ทวี เชื้อสุวรรณทวี, สกฤตทิพย์ กิรติพันธวงศ์, พันธยศ จันทรังษ, รุ่งรพีพรรณ อุจวาที และชัชววรรณ ธิติทรัพย์เลิศ, *โอกาสในการทำงานที่เหมาะสมกับความพิการ*, (รายงานการวิจัย), นครปฐม:วิทยาลัยราชสุตา มหาวิทยาลัยมหิดล และกิจการเพื่อสังคมไนด์ส์, 2558, 67.

²³United States Department of Justice Civil Rights Division, “*Information and Technical Assistance on the America with Disabilities Act*,” https://www.ada.gov/2010_regs.htm?fbclid=IwAR1V8HQ2BZJm1MoZySrCdx3JymS2kv1RoJ3pCQj8OLodl-iWX4Ctfh3Gm60, accessed December 10, 2020.

²⁴Americans with Disabilities Act of 1990, Section 208, Public Law 101-336, U.S. Statutes at Large 104 Stat.327, July 26, 1990.

²⁵Americans with Disabilities Act of 1990, Section 502, Public Law 101-336, U.S. Statutes at Large 104 Stat.327, July 26, 1990.

²⁶ Department of Justice, “*2010 ADA Standards for Accessible Design Department of Justice USA*,” 2010, <https://www.ada.gov/regs2010/2010ADASTandards/2010ADASTandards.htm#pgflid-1010282>, accessed December 10, 2020.

จะมุ่งพิจารณาถึงประเด็นความรับผิดชอบหรือโทษที่บุคคลอื่นที่มีใช้คนพิการมาใช้ในการจราจรของคนพิการเพียงประการเดียว โดยจะยกตัวอย่างของ รัฐแมริแลนด์ (Maryland)

รัฐแมริแลนด์ (Maryland) มีกฎหมายที่เกี่ยวกับที่จอดรถคนพิการ²⁷ สรุปได้ดังนี้ คือ พลเมืองของแมริแลนด์ที่มีความพิการมีสิทธิที่จะได้รับที่จอดรถสำหรับคนพิการซึ่งผู้ขับขี่ที่มีความทุพพลภาพที่มีคุณสมบัติความพิการ มีความพิการถาวรที่ส่งผลกระทบต่อการเล่นไหว, ไม่สามารถเดินได้มากกว่า 200 ฟุตโดยไม่หยุดพัก, ไม่สามารถเดินได้โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือ, ต้องใช้รถเข็นเพื่อไปไหนมาไหน, มีอาการเป็นอัมพาต, มีโรคปอดหรือปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ, มีโรคหัวใจและหลอดเลือดตามระดับความรุนแรงที่กำหนด, มีความบกพร่องถาวรของดวงตาทั้ง 2 ข้าง เป็นต้น แต่หากคุณประสบความพิการชั่วคราว (เช่น การบาดเจ็บ) คุณสามารถยื่นขอป้ายชั่วคราวได้ซึ่งหมายความว่าความพิการของคุณจะไม่ถาวร แต่การเล่นไหวของคุณได้รับผลกระทบอย่างน้อยสามสัปดาห์และคุณยังคงได้รับประโยชน์จากการได้รับใบอนุญาตจอดรถสำหรับคนพิการ ป้ายประกาศความพิการแบบถาวรไม่มีวันหมดอายุ ป้ายประกาศจะแสดง "ถาวร" และใช้ได้จนถึงวันตายของคนพิการที่ได้รับป้ายประกาศ ส่วนป้ายประกาศชั่วคราวอาจใช้ได้ทุกที่ตั้งแต่สามสัปดาห์ถึงหกเดือน และไม่มีค่าธรรมเนียมสำหรับการขอป้ายประกาศความพิการด้วย

การแสดงป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ได้รับอนุญาตให้จอดรถในที่จอดรถคนพิการ จะต้องแขวนป้ายไว้ที่กระจกมองหลังด้านใน หากรถไม่มีกระจกมองข้างหรือมองไม่เห็นกระจกด้านใน จากด้านหลังคุณอาจแสดงป้ายที่ด้านหลังของแผงหน้าปัดด้านคนขับ อีกทั้งหากได้รับป้ายแสดงความพิการจากรัฐแมริแลนด์ (Maryland) แล้ว ยังสามารถใช้ป้ายดังกล่าวในการจอดรถในที่จอดรถของคนพิการได้ทุกรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

สำหรับบทลงโทษสำหรับการใช้ที่จอดรถสำหรับคนพิการโดยไม่ได้มีการแสดงป้ายดังกล่าว มีกำหนดโทษคือ ใครก็ตามที่กระทำการฉ้อโกงหรือบิดเบือนความจริงเมื่อสมัครหรือใช้ป้ายที่จอดรถสำหรับคนพิการจะต้องเสียค่าปรับสูงสุด \$500 หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขความพิการอาจถูกเพิกถอนแผ่นป้าย/ป้ายประกาศ

แม้ประเทศสหรัฐอเมริกาจะกำหนดโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนและทำผิดกฎหมายสำหรับเรื่องของการจอดรถในที่จอดรถของคนพิการไว้ แต่ก็ยังมีหลายปัจจัยกระตุ้นให้ผู้คนใช้ป้ายประกาศอย่างผิดกฎหมาย เช่น ได้จอดรถฟรีในระยะเวลาที่ไม่ไกลจากอาคาร ซึ่งแต่เดิมกฎหมายได้รับการออกแบบมาเพื่อลดอุปสรรคด้านการขนส่งและเดินทางสำหรับคนพิการ แต่ในไม่ช้าก็ปรับเปลี่ยนเป็นวิธีสำหรับผู้ที่ไม่ได้พิการเพื่อประหยัดเงินและได้รับที่จอดรถ ด้วยเหตุนี้

²⁷ Maryland Department of Transportation Motor Vehicle Administration, "Maryland Motorists with Disabilities," <https://mva.maryland.gov/about-mva/Pages/Disabilities.aspx?fbclid=IwAR3O9leBxLZIWY5swqWDedileeJzoslNQEnbZIDwSmEtJZU3j89mz37xqtQ>. Accessed, December 19, 2020.

จึงเป็นการเพิ่มแรงจูงใจสำคัญประการหนึ่งสำหรับการละเมิดหรือทำผิดกฎหมายเรื่องที่จอดรถคนพิการ²⁸

3. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องและพอที่จะสามารถนำมาเทียบเคียงเพื่อเสนอแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การตรากฎหมาย หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎระเบียบเพื่อกำกับดูแลการใช้ประโยชน์ของที่จอดรถคนพิการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีกระบวนการตรวจสอบและการติดตามการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้คือ

หากพิจารณาตามแนวทางของกฎหมายต่างประเทศ คือ กฎหมายของรัฐ Maryland ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับการใช้ที่จอดรถสำหรับคนพิการ โดยไม่ได้มีการแสดงป้ายดังกล่าว มีกำหนดโทษ คือ ใครก็ตามที่กระทำการฉ้อโกงหรือบิดเบือนความจริงเมื่อสมัครหรือใช้ป้ายที่จอดรถสำหรับคนพิการจะต้องเสียค่าปรับสูงสุด \$ 500 (ประมาณ 15,000 บาท) หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขความพิการอาจถูกเพิกถอนแผ่นป้าย / ป้ายประกาศ อีกด้วยอีกทั้งกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่มีการกำหนดโทษของการใช้ที่จอดรถคนพิการที่มีได้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด จึงเห็นควรเสนอให้มีการแก้ไข เพื่อบทกำหนดโทษดังกล่าวลงในกฎหมาย

ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายของประเทศไทยที่อาจเทียบเคียงเพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางแก้ไขกฎหมายได้อีก 1 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติจราจร พ.ศ. 2522 มาตรา 57 ที่ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะจอดในสถานที่ต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งตามอนุมาตรา (5) ในเขตที่มีเครื่องหมายจราจรห้ามจอด เช่น ป้ายห้ามจอด หรือ เครื่องหมายควบคุมการจราจร ชุดเครื่องหมายบนพื้นทาง ขอบทาง เส้นห้ามหยุดรถหรือจอดรถ สีขาวสลับแดง ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมว่า หากบุคคลใดที่ไม่ใช่คนพิการหรือไม่ปรากฏสติ๊กเกอร์หรือป้าย ที่แสดงว่าเป็นคนพิการ ไปจอดรถในที่จอดรถคนพิการมีความผิด ซึ่งขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายจราจรดังกล่าว จะนำมาใช้ในพื้นที่ของเอกชนด้วยได้หรือไม่ นั้น ต้องพิจารณาว่า พื้นที่จอดรถของเอกชนนั้น เป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในการจัดให้มีที่จอดรถคนพิการ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ประกอบ กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548 หรือไม่ หากเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว ก็จะทำให้พื้นที่ของเอกชนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และสามารถนำกฎหมายที่เสนอแก้ไขดังกล่าวมาบังคับใช้ได้

ประการสุดท้าย ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายของประเทศไทยที่เมื่อหากมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับที่จอดรถคนพิการดังเสนอข้างต้นแล้ว จะมีกฎหมายอีก 1 ฉบับที่สอดคล้องในการใช้เป็นเครื่องมือที่คอยดูแลป้องกันให้คนพิการใช้สิทธิของตนได้อย่างเต็มที่ คือ ระเบียบกรมการขนส่ง

²⁸ Jerome Greenberg, "Use and Abuse of Disabled Parking Placards," *The Green Journal the America Journal of Medicine*, Vol. 127 (April 2014): 4.

ทางบกกว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน พ.ศ. 2562 โดยที่เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างวินัยและความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนร่วมกัน กรมการขนส่งทางบกจึงออกระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายเงินสินบนรางวัลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2562 เป็นต้นไป ให้ประชาชนสามารถส่งพฤติการณ์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งครอบคลุมการกระทำความผิดของรถโดยสารสาธารณะประเภทต่างๆ ทุกประเภทโดยจะได้รับส่วนแบ่งค่าปรับ 50% หลังหักเงินนำส่งรายได้แผ่นดินแล้ว วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างวินัยและความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ผู้ขับรถตระหนักและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้เกิดความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ อัตราค่าปรับความผิดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ตั้งแต่ 500-5,000 บาท ความผิดที่มีอัตราค่าปรับสูง ได้แก่ ดัดแปลงมิเตอร์ กระทำลามกอนาจาร ทั้งผู้โดยสารระหว่างทาง เก็บค่าโดยสารเกิน ขั้รถโดยประมาณหาวดเสียว ปฏิเสธไม่รับผู้โดยสาร เป็นต้น ส่วนอัตราค่าปรับความผิดตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ตั้งแต่ 1,000-5,000 บาท ความผิดที่มีอัตราค่าปรับสูง ได้แก่ ค่าคว้นด่าเกินที่กฎหมายกำหนด เก็บค่าโดยสารเกินที่กฎหมายกำหนด บรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่นั่ง ผู้โดยสาร จอดรถในทางเดินรถหรือไหล่ทางโดยไม่แสดงเครื่องหมายหรือสัญญาณ ไม่ใช้อุปกรณ์ล็อกตู้บรรทุกสินค้า สูบบุหรืในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ติดตั้งสปอร์ตไลท์ ต่อเติมตัวถังเพื่อใช้บรรทุกสิ่งของซึ่งก่อให้เกิดอันตราย เป็นต้น โดยอัตราค่าปรับนั้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจ องค์ประกอบของพฤติการณ์และความรุนแรง การกระทำความผิดซ้ำซากและความผิดนั้นส่งผลกระทบสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน ดังนั้น เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติม หากบุคคลใดที่ไม่ใช่คนพิการ หรือไม่ปรากฏสติ๊กเกอร์หรือป้ายที่แสดงว่าเป็นคนพิการไปจอดรถที่จอดรถคนพิการ มีความผิด แม้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ได้พบเห็นการกระทำเอง ก็สามารถให้ประชาชนสามารถแจ้งความนำจับได้

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. “แผนพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564.” 2560. <http://dep.go.th>. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2561.

คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอน และการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย. แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของ กิจการ. กรุงเทพฯ : บริษัท เมจิกเพรส จำกัด, 2555.

ดร.ภัทราวรรณ รัตนเกษตร. “บทบาทของกฎหมายเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของกิจการ.” *วารสาร รามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์* ปีที่ 4, ฉบับที่ 1 (มกราคม -มิถุนายน 2558).

ทวี เชื้อสุวรรณทวี. “การเปรียบเทียบกฎหมายด้านคนพิการของประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา.” *วารสารวิทยาลัยราชสุดาเพื่อการวิจัยและพัฒนาคนพิการ* 1, ฉ. 1 (มกราคม - มิถุนายน 2548).

ทวี เชื้อสุวรรณทวี, สกฤติพิทย์ กิรติพันธุ์วงศ์, พันธยศ จันทน์ผง, รุ่งรพีพรรณ อุจวาที และ ชัยวรรณ อธิทรัพย์เลิศ. *โอกาสในการทำงานที่เหมาะสมกับความพิการ*. (รายงานการวิจัย). นครปฐม: วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล และกิจการเพื่อสังคมไนส์คอร์ป. 2558.

บรรณหาร อินทร์ภิรมย์. *การปรับปรุงการให้บริการแก่คนพิการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายรถยนต์ ของสำนักงานขนส่งจังหวัดนครปฐม*. (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล สถาบันพระปกเกล้า), 2552.

ปิยะพันธ์ จัมปาสุต. *สิทธิคนพิการกับใบอนุญาตขับรถ*. (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล วิทยาลัย ศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ), 2560.

Americans with Disabilities Act of 1990, Public Law 101-336, U.S. Statutes at Large 104 Stat.327, July 26, 1990.

David T. Pletcher and Ashlee D. Russeau-Pletcher Ball State University. “History of the Civil Right Movement for the Physically Disabled.” *Electronic Journal of the American Association of Behavioral and Social Sciences*, Vol. 11 (December 2008).

<https://sites.google.com/a/aabss.net/american-association-of-behavioral-and-social-sciences---index/home/perspectives-2008>. accessed December 20, 2020.

Department of Economic and Social Affairs Disability Unites Nations.

“Convention on the Rights of Persons with Disabilities.”

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html>. accessed December 10, 2020.

Department of Justice. “2010 ADA Standards for Accessible Design Department of Justice USA.” 2010, <https://www.ada.gov/regs>

2010/2010ADASTandards/2010ADASTandards.htm#pgfld-1010282.
accessed December 10, 2020.

Jerome Greenberg. “Use and Abuse of Disabled Parking Placards.” *The Green Journal the America Journal of Medicine*, Vol. 127 (April 2014).

Maryland Department of Transportation Motor Vehicle Administration.

“Maryland Motorists with Disabilities.” <https://mva.maryland.gov/aboutmva/Pages/Disabilities.aspx?fbclid=IwAR3O9leBxLZIWY5swqWDedileeJzoslNQEnbZIDwSmEtJZU3j89mz37xqtQ>. accessed December 19, 2020.

United States Department of Justice Civil Rights Division. “Information and Technical Assistance on the America with Disabilities Act.”

https://www.ada.gov/2010_regs.htm?fbclid=IwAR1V8HQ2BZJm1MoZySrCdx3JymS2kv1RoJ3pCQj8OLodl-iWX4Ctfh3Gm60. accessed December 10, 2020.

